

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

St. 95.

V Gorici, v torek dne 2. decembra 1913.

Leto XIV.

Slavlje v cesarski hiši.

Danes je preteklo 65 let, od kar je stopil na prestol svojih slavnih predgov naš presvitli cesar Franc Jožef I. Kot osemajstoten mladenič je moral v burnih, upornih časih prevzeti avstrijsko vlado, v letu 1848, ko je vrelo po vsemi Evropi, posebno pa še v našem cesarskem Dunaju. Upor je sledil uporu, nikdo se ni hotel pokoriti višji oblasti, vse javno življenje je bil prevzet enak duhu kot svoj čas francoske revolucioniste. Strti so bili vsi družabni oziri, človeške strasti so bile razdivljane, vse je drlo vse naprek brez ozira na desno ali levo.

Temelji naše države so bili takrat razmajani že do skrajnosti in Mažari so skušali doseči svoj uporni cilj, t. j. državno samostojnost in neodvisnost.

V onih brdkih in težkih dneh je stopil na prestol dne 2. decembra 1848, danes pred 65 leti, mladenič osemajstih let, mlad po letih a že dovolj močan po duhu, da si je upal prevzeti vlado v širini avstrijski državi.

Ako danes pogledamo nekoliko nazaj, se nam skoro ne zdi več verjetno, da se je vse to že zgodilo v tem času. Možje, ki so se takrat rodili, so danes že 65-letni sivečki in dnevi njih mladosti so jim počasi že skoro zatemnili. Dobra, res dolga doba je to, dva roduvata šla že v večnost, a gori na cesarskem Dunaju še vodi vlado naš sivilski modri vladar, ki je videl vse te boje, vse to vrvanje od onih za nas že davnih dni do danes.

Kdo se na kmetih več spominja na tlako in desetino? Tu pa tam beremo te reči v kaki srednjeveški povesti in zdi se nam, da je od tega že davno, davno. In vendar je šele naš sedanji cesar osvojil kmetovalce iz graščakovih pesti, šele pod vlado sedanjega našega vladarja so naši kmetje zadobili popolno državljansko svobodo. Do l. 1848 so bili še vedno podložni graščakom in plemenitašem, ki so bili njih vrhovni gospodarji. Kakor rečeno je med našim

štvo in sponminja one bivše težke čase že skoro končali, zato pa je ravno te dni primereno, da se spominimo po deželi na onega, ki nas je rešil graščakovega biča.

Kar je tu dobil en stan, to so dobili v podelitvi ustave vsi avstrijski državljanji. Frej absolutistična vlada, je postala že v začetku vladarja cesaria Franca Jožefa ustavna, to se pravi: vladar in njegov svet si delijo zakonodajstvo z ljudstvom t. j. s poslanci, ki jih ljudstvo izbere. Ako se danes čita večkrat o slabem parlamentu in slabem ljudskem zastopstvu, potem tega ni krv parlament, tega ni kriva ustava, ampak so druge okoliščine, ki otežujejo vedno parlamentarno delovanje. Za danes je ustavna država še vedno najboljša državna oblika in za to kar smo mi v Avstriji dosegli potom ustave, se moramo v veliki meri zahvaliti ravno našemu vladarju, ki danes lahko z zadovoljnim srcem pregleda dolgo vrsto svetih del, ki so bila ljudstvu v blagorju in podporo.

Preko političnega dela poglejmo tudi v par potezah na druga polja, na druge panege našega življenja, kakor se je razvilo tekom zadnjih 50 let v naši domovini.

Narodi so dobili v ustavi zagotovljene narodne pravice in tako se je tudi kulturno življenje na vseh koncih in krajin povzdignilo ravno za časa vlade našega cesarja neizmerno. On je bil takoreč priča novih kulturnih ciljev in smotrov, ki so bili zastavljeni že prvi polovici prejšnjega stoletja. Od ljudstva šole do gimnazije, od navadnih pripravkih šol do univerze in akademije znanosti povsod srečujemo ime presvitlega cesarja. Ta šola nosi njegovo ime, druga je bila zidana na kak spominski dan iz njegovega življenja, za tretjo je prispeval naš ljubljeni vladar sam iz svoje privatne šatulje itd.

Poleg šol se dviga po naši domovini celo vrsta cerkva, ki so dobile v cesarju blagohotnega podpornika in dobrotnika in tisoče in tisoče zavodov raz-

nih vrst je dobilo svoje prispevke tudi od našega najvišjega državnega gospodarja.

Tu ni mesta ne prostora, da bi nastevali vse one pojave našega političnega in kulturnega življenja, ki so v tesni zvezi z imenom Franc Jožef. To ime prepleta našo kulturo in politiko zadnjega pol stoletja tako bistveno, da si ne moremo misliti ravno tekoče dobe brez tega častitljivega imena.

Življenje nasega sivilasega vladarja prepleta dobro dveh rodov ne le po času, ampak tudi po duhu in po globokosti. Šečat, ki se ne da nikoli izbrisati, je vtisnen naši dobi in z vso pravico bi lahko to zgodovinsko perijodo imenovali dobo cesarja Franca Jožefa.

Ako se naš ljubljeni sivilasi, vladar danes ozre nazaj na pretekla leta svojega vladanja, tedaj mu miljoni in miljoni udanih državljanov klijejo: Ta kultura, ta napredek je Tvoje delo, delo Tvoje pravčnosti in ljubezni. Gospod Bog na višavah naj Te ohrani še dolgo vrsto let med nam, narodom in državi na blagor!

Bosna v delegacijah.

Celih 35 let je že preteklo, kar smo okupirali Bosno in Hercegovino in vendar še danes ti dve deželi nisti prav tesno zvezani z našo monarhijo, četudi smo jih l. 1908 proglašili kot našo last. Bosna in Hercegovina namreč ne priпадati ne Ogrski in ne Avstriji zase, ampak obema skupno. To stanje ni za Bosno ne za Avstrijo ugodno, ker tekom let so si Mažari v Bosni pridobili tako trdna tla, da jih bodo težko kdaj izpodobili. Mažari so samogoljni in prebrisani politiki, ki so znali svoje mreže tako raztegniti čez Bosno, da smo mi pridno plačevali stroške, oni so pa s svojim vplivom dosegli vsak dan večje koristi. Večkrat se je že opozarjalo na to, razni slovanski in tudi nemški listi so pisali o tej stvari že ponovno in opravičeno očitali dunajski vlad, da se premalo briga za Bosno, kjer so

Mažari nas Avstrije takoreč že iztisnili iz dežele. Najbolj očitno se vidi mažarski vpliv pri stavbah novih železnic in pa pri nastavljenju višjih uradnikov po deželi. Bosna je res bogata dežela, to se mora priznati in zato bi bile ravno železniške zveze z našo državno polovicu zelo potrebne. Godi se pa ravno nasprotno. Skoro vse nove železnic v Bosni so in bodo izpeljane tako, da bodo vezale Bosno z ogrskim kraljestvom, kar bo nam le na škodo. Na ta način dobri tudi mažarsko navdahnjeno uradništvo v Bosni vedno več opore in slovanski element nimata tistih pravic, ki mu pritičajo.

Bosno upravlja kot vrhovni upravitelj vsakokratni skupni finančni minister, topot vitez Bilinski. Vse bosenske zadeve pridejo po navadi pred delegacije, ki so skupne za obe državni polovici. Iz ekspozicija, ki ga je podal letos vitez Bilinski v bosenskem odseku delegacij, bi posneli par točk, ki so splošne zanimivosti, a bodo pri nas gotovo vzbudile še večjo pozornost, ker je med čitatelji še ta in oni, ki je nosil paško po bosenskih grebenih za osvoboditev slovanskih bratov.

Minister Bilinski je povdaril na prvem mestu, da raste v zadnjem času davčna moč Bosne in Hercegovine prav znatno, kar je dokaz da bode dežela počasi sama iz svojega krila tekoče stroške. Od l. 1898 do l. 1902 sti bili napravljeni v Bosni dve čisto vojaški železniški progi, ki ne prinašati deželi nikake koristi in vendar se je delo izvršilo na deželne stroške. Kar ima Bosna dolga, redno plačuje svoje obveznosti in s tem jasno dokazuje, da ne rabi neopravičenih podpor, ampak da se hoče vzdrževati po možnosti iz lastnih dohodkov.

Glede šolstva pravi govornik, da je izdelan jako obširen in temeljiti načrt. Šol je v Bosni še vedno premalo, posebno ljudskih. Za nove šole je določenih 19 miljonov krov, ki se za sedaj krijejo s posojilom. Vsako leto se zgradi okoli 40 novih šolskih poslopij. Važ-

Prostost nad vse!

(Dalje.)

Peter: Še vi me imejte za norca! Vedite, da sem vstal danes z leve nogo in ne razumem šale! Kar k direktorju pojdem, in ako mi on ne da račun, dal si ga bom pa sam. Pommite, da imate opraviti s Petrom!

France: No, no, kako govoris danes! — Saj se nisem nameraval delati norca, marveč sem ti hotel nekaj zaupati.

Peter: Kaj meni za vaše zaupanje! — Čemu mi bo? — Pojesti ga ne morem, popiti tudi ne.

France: A je nekaj prav važnega za tebe. —

Peter: Res? — Ali pade morda tudi kak groš?

France: Lahko, da ne bo tudi brez tega. — Poslušaj torej! —

Izvedel sem, da namerava nekdo vteči iz zavoda.

Peter: Kedaj?

France: Sedaj kmalu! — Priporočam ti, pazi na vrata in dobro hrani ključ!

Peter: Kdo bi pa neki bil ta god-

France: Ni treba, da ga poznaš, dovolj, da paziš nanj.

Peter: Buzaraca! — Kako naj pa pazim nanj, ako ga ne poznam po imenu?

France: Vrata imej zaklenjena in nikomur ne odpri!

Peter: Pa će pridejo starši ali sorodniki kakega gojence?

France: Reci jim, da ob tej pozni urki ni dovoljeno govoriti z gojencem in pošlj jih v božjem imenu.

Peter: Da, v božjem imenu... Le poskusite enkrat, pa boste videli, kaj se pravi, te vrste ljudi pošljati v božjem imenu. Ne dajo se odpraviti, pa se ne dajo kakor konjske muhe. — Če mi torej ne poveste imena, prav! — Naj vteče potem kdorkoli hoče, nazadnje vtečem pa še sam...

France: Veš, Peter, najraje bi te podučil s par klofutami, kaj je sploh dolžnost vratarja.

Peter: (dvigne metlo) Ti — vi mene — pa s klofutami?! — Kar poskusite! — Prosim, kar poskusite! — Buzaracona!

France: Če vteče kdo po tvoji krvidi, pripravi se na račun pri direk-

Peter: Sapramihelmo! — Bazaraca! — Še to mora človek slišati!

Drugi delajo greh, jaz naj delam pa pokoro. Kakšna pravica je to? — En dan ali drugi pošljem k vrugu ključe in metlo in pojdem rajščike pobirat po Gorici in se vpisem k manarhistom in samokratom, ali kakor jim že pravijo. — Prav je imela moja dobra rajna mati, ko mi je dejala: Peter, pojdi v samostan; tam boš imel mir. — Tukaj ga pa ni miru in počitka od juntra do večera nobeden dan ne! (pogleda na stensko uro) Deseta je že. Treba bo iti spati jutri bom pa na straži, kakor star maček pred mišjo luknjo. To je vratarjeva dolžnost, — pravijo. Upam, da me pusti hudočni svet nocoj pri miru. Vrata sem s tako jezo zaklenil, da si ne bo nitri zrak upal skozi. (odide)

4. prizor.

Janez, Jožek, Miha.

Janez: Ko prideš v domačo vas, vama sporočim kako se mi je godilo na potu; pisma pa ne dobita naravnost, ampak po posredovanju prijatelja Tineta.

Miha: Dobro! On ima vedno od-

dipovali, ne da bi se predstojnikom niti sanjalo o tem...

Jožek: Na svodenje kmalu zunaj v zlati prostosti! — Midva bova prva, ki prideva za teboj.

Janez: Živel prostost! — Dol z suženjstvom, proč z zaprtimi zavodi!

Miha: Proč ž njimi! — Živel mi!

Jožek: Ti, ali si pa že kaj pogruntal, kako se boš opravičil pred očetom doma?

Janez: To me še najmanj skribi! — Porečem mu, da je v zavodu škodljiv zrak, da hrana ni za nič, ker nam prineso na mizo več polžev kot salate itd.

Jožek: Ali ti bo oče pa verjel vse to?

Janez: Ako ne bo hotel verjeti oče, verjel bo pa stari oče. Dedje imajo vedno slepo ljubezen do svojih vnučkov, in to je velika številka v mojih računih! —

Miha: Vidi se, da si naviham, kar te je. — Bog te živi! — Voščim ti, da bi imel vedno toliko sreče, kolikor imaš korajče...

(Dalje prih.)

bilo je že poldne. — Nova deželna vojska bolnišnica nosi samonemški napis in sicer: K. u. K. Erzherzog Franz Ferdinand Truppenspital.

Spomenik ponesrečenemu poročniku zrakoplovca Petrovics-u so postavili včeraj vojaki-zrakoplovci ob veliki udeležbi vojaških in civilnih dostojevstvenikov na Velikih Rojah. Te slovesnosti se je udeležil tudi korni poveljnik fcm. baron Leithner.

Fri slavnostnem odkritju te plošče sta govorila korni poveljnik Leitner in generalni major pl. Scotti. Pri tej priliki je svirala vojaška godba in tudi depacije posameznih v Gorici bivajočih vojaških krpel so bile zraven. Na spominsko ploščo je bilo položenih več krasnih vencev. Spomenik je postavljen ob mirenski cesti med dvema hangarjem. Visok je 2–3 metre in ga je izdelal umetni kamnosek Bitežnik iz Gorice. — Fri odkritju so obkroževali slavnostni prostor 4 zrakoplovi.

Trg sv. Andreja, ki se je vršil včeraj je privabil v naše mesto izredno mnogo ljudstva. Že minulo nedeljo se je videlo po mestu mnogo daljnih tujcev in vsakovrstnih kramarjev, ki so prepeljali na goriški trg raznovrstno kramo. Naši daljni hribovci so tudi že v nedeljo pripeljali v mesto svoje lesene izdelke kakor samokolnice, obroče, krmila za vozove itd. — Na živinskem trgu je bila velika gnječa in živali je bilo res mnogo prgnane. Cena goveji živini ni bila visoka, tembolj pa je bila cena silno viska za opitane prešice. — Na Goriščku je bil voz pri vozu z lesom obložen in tudi tukaj je bila kupčija dobra. Prodajalci so napravili dobre kupčije. — Na Travniku pa je bilo pravo trenje. Kakor je dolg in širok, Travnik se bili razvrščeni »štanti«, v katerih so prodajali kramarji svoje blago. Tu si dobil kar ti je oko poželelo. Toliko kramarjev kakor jih je bilo v Gorici letos, nismo videli že res več let ne. — Na starem trgu je bilo tudi mnogo ljudstva, ki je kupovalo in prodajalo razne starinske predmete. — Centrum vsega dnevnega vrtenja pa je bilo vsekakob ob starem pokopališču, kjer so se nahajale v velikem številu razne »komedije«. Že v jutranjih urah so se jeli ljudje zbirati tam. Tu so se nahajala razna strelišča, »ringilspili«, gugalnice ponorame, igrališča, razstave, papige, ki so telovadile, razni aparati, ki so vskemur povedali »srečo«, fotografi, tudi »forza chi batte« je bil. Največ smeha so prevzročili »ringilspili« na verigah. Videlo se je tudi 13-letno dekle, ki tehta 135 kilogramov, žensko, ki je pol človeka pol riba, razne opice in spačene tarče itd. brez konca in kraja. Tam dolni na koncu pa je dajal predstave kričavi cirkus. Množica se je izvrstno zabavala in komedijanti so napravili še najboljje kupčije. — Gostilne in kinematografi so napravili mnogo denarja. — Kupčija po trgovinah pa ni bila posebna. Trgovci so se pritoževali kajpada, ljudstvo se pride ta dan zabavat v mesto. — Zvečer pa se je valila po mestu velika množica ljudstva, ki je piskala, trobila, vriskala. Bil je celi pustni dan. — Vreme je bilo krasno, kakoršno že mnogo let ne.

Umrla je v nedeljo uršulinka m. Filomena rojena Antonija Cresatto. Bila je učiteljica ročnih del v tukajšnjem uršulinskem samostanu.

Pogreb pokojne mladenke Marije Fait se je vršil v nedeljo popoludne ob obilnem spremstvu. Do groba so pokojnico spremile njene tovarišice, ki so ji v slovo zapele ginaljivo žalostinko pod vodstvom g. voditelja v »Malem Domu« Šabec-a. Videlo se je pri tem marsikoko rosnlo oko, kar kaže, da je bila pokojnica pri vseh jako priljubljena.

Okraino goriško učiteljsko društvo priredi v četrtek dne 4. decembra t. I.

shod vsega slovenskega učiteljstva na Goriškem pri »Zlatem jelenu« ob 10. uri in pol predpoldne po § 2. društvenega zakona z dnevnim redom: 1. Činotno stanje. 2. Predlogi.

Central Bio. Poljska legenda »**Sendomirski samostan**« je očarala popolnoma obiskovalce tega kinogledišča, ki se je Goričanom že jako priljubilo z bog njegove moderne naprave in točnega prednašanja slik. Posebno nedeljske predstave z vojaškim orkestrom so se tako udomačile, da bi jih v resnici pogrešali ako bi izostale. — Vodstvo »Central Bio« si je nabavilo za **danes** in naslednje dni velikanski film »**Rihard Wagner**«, ki se je prednašal na Dunaju v mornariškem gledališču nad **200 včerjav** zaporedoma z najboljšim vspom. Posebno veličastno pa bode prednašanje tega filma pri jutrajnjih predstavah ob 6. in 8. uri, kajti vršili se bojeti s spremjevanjem **vojaškega orkestra**, ki bo prednašal izključno Wagnerjeve skladbe. Gotovo ne bo zamudil nihče ogledati si kinematografski životopis tega največjega mojstra na glasbenem polju. Omeniti je še, da ima »Central Bio« centralno kurjavo za vse prostore in da bodo odslej prostori vsaki dan zakurjeni.

Pelerino je zamenjal nekdo včeraj pri »Jelenu«. Kje je njegova, izve v našem uredništvu.

Goriška v državnem proračunu za I. polletje 1914. Polletni proračun za I. polletje I. 1914 izkazuje za Goriško sledče postavke in sicer: za politično upravo 497.031 K., za javno varstvo 1.325.376 K. Postavko pod tem naslovom prekašati le postavki za Češko in Niževnemirsko. Za javna dela so sledče postavke: 94.000 K kot državni prispevki za uravnavo Soče, Vipave in njenih pritokov, 100.000 K za nov most pri Zagradu, 15.000 K za cesto Trnovo-Srpenica, 25.000 K za cesto Tržič-Seljan-Trst, 6500 K za cesto Dol-Otlica-kranjska meja, 30.000 K za cesto, ki združi cesto Dolenje — Cerovo s cesto Vrhovje Kobalarji, 19.500 K za popravo ceste Kanal-Liga, 25.000 K za ceste Dobrovo-Vipolže in Vipolže Št. Ferjan. Za adaptacijska dela na ženskem učiteljšču v Gorici je proračunjenih 50.000 K.

Tržič dobi lastno srednjo šolo. Listični poročajo, da se je posrečilo županstvu v Tržiču vladu zajinteresirati za to, da se otvori v Tržiču srednja šola. Tržič ima sedaj že 13.000 prebivalcev in bo rastel prav močno. Vlada je obljudila storiti vse potrebno, tako da bo kmanu otvorjena nova šola. Novi zavod naj bi bil realna gimnazija z laškim učnim jezikom, poleg tega bi se poučevala francoščina, latinščina in nemščina. —

Zadeva laške univerze je rodila tukam čudne sadove. Da se študentje po univerzah nekoliko prerezeta, to je njih stvar, a čudno zvene poročila, da so gimnaziji v Trstu, v Zadru, potem razni laški realci in učiteljiščni v Gradiški štrajkali v prilog laški univerzi. Človek ne ve, ali imajo tiste šole še ravnatelja in kaj delajo ti gospodje? Ali bo že vsak frkolin uganjal politične komedije, na mesto da piše svoje domače naloge. Pravijo, da pride ravnatelj laškega učiteljišča v Gradiški za ravnatelja laške gimnazije v Gorico, a ta štrajk tega gospoda presneto malo priporoča. Šola ni tu za to, da se vganja ž njo politična propaganda, ampak za učenje.

Velikansik vihar je min. teden na Otlici raval dreve in nekemu posestniku odnesel streho. Njegovi sodje so mu priskočili na pomoč ter mu pomagali postaviti novo streho.

Samomor častnika. Iz Gradišča poročajo, da se je ustrelil nadporočnik

strojnega oddelka 11. lovskega bataljona Franc Gennars. Zadel se je v srce in kmalu nato umrl. Bil je 31 let star, doma iz Szegedina. Vzrok samomoru še ni znan.

Umrl je v Posillippu blizu Neapelja jezuit č. o. Anton Pavissich. Pokojnik je bil jako učen mož in izvrsten cerkveni govornik. Bival je okolo l. 1893 tudi v Gorici v jezuitskem samostanu, kjer je bil takrat vodja bogoslovskega študija v tem zavodu. Njegove postne cerkvene govore v goriški stolni cerkvi je vse občudovalo. Rojen je bil v Splitu dne 13. junija 1851. Svetila mu večna luč!

Za »ubogo nemštvu v Trstu se je začela unemati tudi neka sicer ne posebno znana nemška pisateljica Irena Schellander. Izdana je nekova poziv, kjer prosi podpore za otroški vrtec za nemške otroke v Trstu, da se tako ohranijo nemški domovini. Tam se bodo krepčali mladi prisiljenčki za boj proti domaćim sinovom. Takih šol in zavodov imamo na Primorskem prav gotovo že več kot preveč, to naj si goščica Schellander zapomni.

Smuški tečaj v Bohinjski Bistrici. Ako bodo snežne razmere ugodne se priredi v drugi polovici meseca decembra t. l. smuški tečaj za začetkine v Bohinjski Bistrici. Zimsko-športni klub, alpska društva in prijatelji smuškega športa se opozarjajo na ta kurs ter se naj eventuelne prijavé z prijavnino ki znaša K 8. pošiljajo do 12. decembra t. l. na Deželno Zvezo za tujski promet na Kranjskem v Ljubljano. Smuški tečaj bude trajal 8–10 dni ter je prevzel vodstvo g. poročnik Jul. Ringl. Natančni programi in informacije daje Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem, Ljubljana.

Slovenke, ki bi želele iti služit v Belgrad, dobe tamkaj prav lahko službe za pestunje, hišine, kuharice, pa tudi za natakarice. Plača je mesečno 40–69 kron. Ker naša dekleta le prerada hodijo v take kraje, kjer se potem svojemu narodu odtuje, je priporočati, da bi se začele obračati na slovanski jug. Skrbzanje in za njihovo nameščenje v službe je prevzel v Belgradu »Srpski narodni ženski savez«, čigar predsednica je gospa Milka Svet. Vulovićeva. Do nje se je torej obračati.

Stanje knezonadškoia Kahna, ki se je svoj čas edpovedal celovski nadškoji, se je tako poslabšalo. Dr. Kahn je sedaj v samostanu Tanzenberg, ker se mu je um omračil. Zadnje dni je pa njegovo zdravje vidno opešalo.

50-letnica našega prestolonaslednika. Dne 18. t. m. bo praznoval nadvojvoda Franc Ferdinand svoj 50. rojstni dan. Slavnost bo imela čisto domač značaj in se bo vršila v družinskom krogu na gradu Konopišt. Kakor je znano bo isti dan naš cesar star ravno 1000 mesecov, kar je še bolj redek jubilej.

Plemstvo je dobil generalmajor Martin Radičević, poveljnik 69. brigade na Hrvškem, ki je bil svojčas polkovnik 27. polka v Ljubljani.

Bela zastava. Dne 15. novembra je že dva dni vihrala iz poslopja c. kr. okr. sodnije v Trebnjem na Kranjskem bela zastava v znamenje, da ni nobenega grešnika v zaporih c. kr. okrajnega sodišča.

Velike zamude vlakov. V takozvanem »Gesäuse« padajo lavine in tako dežuje, da je promet hudo oviran. Vlaki prihajajo z velikimi zamudami.

Slepjarji s svinjskim mesom. V Budimpešti so prišli na sled veliki carinski sleparji, kateri je stal na čelu nekoven mestni msar. Da ni bilo treba plačevati od zaklanih praset pri uvozu v mesto užitnine, si je dal mesar napraviti mrtvaški voz kot za pogrebe in v tem vozlu je potem nemoteno več časa prevažal kontrabant zaklane prešiče.

Najbogatejša ženska v Avstriji je soproga angleškega poslanika na Dunaju, ki je prinesel seboj iz Amerike 340 milijonov. Pač lepa dota.

Razstava v trgovini J. Medved v Gorici. Tukajšnji podjetnik g. J. Medved priredil je pretečeno nedeljo v svojih velikanskih prostorih razstavo, ki je obstojala iz blaga, ki ga ima v zalогi.

Janez Werbnjak, trtnica **BREG P. PTUJ** priporoča **ameriške cepljene trte**, seznam tri: laški rizling, burgunder beli in rdeči, muškat, silvaner, žlahinja bela in rdeča, dancol, kapčina, izabela in še nekaj drugih vrst. Cepljene trte, na Riparijo in Montikolo stanejo 100 kosov 14 K, bilje (korenjaki) 100 kosov 3 K kolci 1000 kosov 12 K.

ZAHVALA.

Globoko ginenja izreka podpisana najtoplješča zahvala vsem onim osebam, ki so na katerikoli način pripomogle k temu, da se je pogreb oboževane in ljubljene hčere, sestre in tete.

MARIJE FAJT

zvršil na tako slovesen način in spomin nanjo tako počastil.

Še posebna zahvala gre vsem zastopnikom korporacij, raznim odličnim osebnostim, vsemu mnogobrojnemu slavnemu občinstvu ter dekličnemu pevskemu zboru iz »Malega doma« pod vodstvom g. Šabeca, voditelja na gori omenjenem zavodu in končno vsem preblagim darovalcem prekrasnih vencev.

Gorica, dne 1. decembra 1913.

Družina Fajt.

na je tudi vzgoja učiteljev in ženske mladine, ki pogreša sedaj boljše izobrazbe. V kratkem se ustanovi več obrtnih šol sploh. Mostar pa dobi strokovno trgovsko šolo. Kar se tiče srednjih šol t. j. gimnazij in realke je potreba že po večini krita. V naučne svrhe bode služil tudi deželni muzej v Sarajevu, ki je dobil pred kratkim novo moderno poslopje.

Gospodarska plat se pa ne da v Bosni tako hitro uravnavati kot bi kdo mislil. Odkup »kmetov«, t. j. nekakih kolonov gre prav počasi in dostikrat so ti ljudje potem na slabšem kot prej, ker nimajo nikakih sredstev pri rokah. Ako se »kmetje« odkupijo, jim mora biti zagotovljena tudi priherna eksistenza, ker drugače pridejo ti revčki v hujše stiske kot so bili pod begi in pašami. Povzdiga živinoreje zavzema važno mesto v izboljevalnem programu, kakor ga je razvil minister, kar bo vsaj nekaj odpomoglo nižjim revnim slojem.

Izkoriščanje gozdov napreduje prav dobro. Tu seveda sedaj ni druge skrbi kot da se debla pozagajo in spravijo v denar. Znana industrijska firma Steinweiss je pokupila skoro vse bosenske pragozde in dela sedaj ogromne kapitale. Tu se pač vsiljuje misel, zakaj ni država sama izkoristila teh velikanskih šum, namesto da gre vse to v zaseben žep. In še nekaj se je treba vprašati, nakar je opozoril že znani politik Barenreither. Kaj pa bo potem, ko bodo gozdovi izsekani? Svet je v Bosni po večini kraški in vetren; kdo bo varoval tla, ko bodo izginile one krasne tisočletne bosenske šume, tega nikdo ne premisli. Pol Bosne in celo Hercegovina in Dalmacija bo potem trpela pred severnimi vetrovi in bogvedi, kedaj se bodo tla zopet zarasla. To vprašanje je tako važno, a gospod minister se ga niti dotaknil.

Če omenimo ob koncu še, da ima Bosna celo vrsto rudnikov za sol in premog ter da začne v kratkem 16 kovinskih rudnikov svoje poslovanje, potem menda bo vsakemu jasno, da je Bosna res močna in plodovita dežela. Ako ni še nesla tistih obresti, ki bi jih lahko po svojem bogastvu, potem ni kriva tega dežela, ampak njena mažarko navdihnjena uprava in mažarska obvestnost.

Dopisi.

Iz Doberdoba. (Utom v posojilnico). V noči od 27. na 28. novembra t. l. so dosedaj neznani tatovi ulomili v prostore tuk, kmečke hraničnice in posojilnice. Hranilnica in posojilnica se nahaja v »Občinskem domu« in načelstvo posojilnice je imelo v četrtek, 27. m. m. zvečer sejo in je bilo še ob 11. uri v društveni sobi. Pri vsej stvari je to čudno, da so tatovi popolnoma pri miru pustili blagajno občine Doberdob, ki se nahaja v ravno isti sobi. Blagajno posojilnice so nasilno ulomili. Z železnimi drogi in s svedri so naredili veliko odprtino in odnesli denarja okoli 41 K. Drugi spise so vse razmetali in mnogo tudi raztrgali. Utom je moral biti težak, kajti blagajna je silno močna in popolnoma železna. Tehta 8 kvintalov. Pri vsej nesreči je bila ta sreča, da so ulomili samo v času, ko je bilo malo denarja v blagajni, kajti ravno nekaj dni poprej je načelstvo posojilnice odposlalo denar »Goriški zvez«. Kakor smo zgoraj omenili občinsko blagajno so pri miru pustili, a ravno v tej blagajni se je nahajala večja sveta denarja. Blagajna posojilnice je zavarovana proti ulomu, ne pa tako občinska. V »Občinskem domu« ne stanuje namreč nihče, zato so tatovi svoje delo nemoteno izvršili.

Iz Tomaja. Pevsko bralno društvo »Tomaj« v Tomaju je v svoji seji dne 16. m. m. enoglasno imenovalo prečastitega g. Matija Sila, župnika-dekanata, kome je bila vitez Franc Iosif, zaslug kot bivši predsednik in ustanovitelj istega društva. Gospod jubilant bi-

va med nami že nad 20 let, ter vživa splošno spoštovanje med ljudstvom.

Z gorenjena Krasa. Dne 28. m. m. se je imela v Sežani vršiti volitev novega cesarskega odbora. Volitev pa se ni vršila, ker ni bilo ob določenem času zadostno število volivcev. Volivci so sicer prišli v Sežano, a se niso mogli sporazumi glede kandidatov. Tako so razni kandidatje begali volivce ter jih vodili od gostilne do gostilne, tako da je potekel čas. Ob 11.15 uri pa je odposlane deželnega odbora zaključil zborovanje.

Da ni prišlo do volitev, so krivi nekateri kraški magnati, ki hočejo še vedno prezirati ubožnejše kmete. Pa tudi župani in podžupani so ta dan pokazali, da se ne puste voditi od oseb, ki hočejo za vsako ceno gospodariti v cestnem odboru. — Glede cestnega odbora imamo Kraševci v zadnjem času bridke skušnje. Nered je bil že tak, da je moral poseči vmes deželnega odbora ter odsloviti iz cestnega odbora eno osebo. To se je izvršilo v korist davkoplăčevalcem. — Pozivljajo se torej volivci v cestni odbor, naj oddajo svoje glasove vestnim možem, ki so požrtvovalni za blagor davkoplăčevalcev. Takim ljudem pa, ki silijo v to korporacijo z namenom, da bi se okoristili, pokažite energično duri.

Politični pregled.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

Včeraj so se pričele na Kranjskem deželnozborske volitve. Volila je včeraj splošna kurija. Izid volitev je sledič: V vseh volivnih okrajih na deželi so zmagali kandidatje S. L. S. V volivnem okraju mesta Ljubljana pa je potrebna ožja volitev med kandidatom S. L. S. Kregarjem in liberalcem Turkom. Razmerje glasov v Ljubljani je sledič: Josip Turk 2684, Ivan Kregar 1526, socialist Etbin Kristan 842, Nemec Brandt 444, razcepiljenih glasov 16.

Skerlecz imenovan za bana.

Uradni list poroča, da je cesar z Najvišjim odlokom z dne 27. novembra odoklical bar. Skerlecz z mesta kot komisar ter ga imenoval za bana Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Novi hrvatski ban je bil danes od cesarja v Schönbrunnu zaprisezen. Ceremoniji sta prisostvovala ogrski ministerski predsednik grof Tisza in grof Esterhazy.

Olajšave na Hrvatškem.

Z dne 29. novembra je kraljevi komesar baron Skerlecz odpravil na Hrvatško cenzuro za liste in dvignil prepoved o političnih zborovanjih. Nove volitve se bodo izvršile 16. t. m. Ožje volitve za 7. t. m. Dne 27. t. m. pa začne saborsko zasedanje, da se še pred novim letom reši finančna nagoda.

Berchtoldova politika.

na Balkanu se nadaljuje, četudi se je dovolj jasno pokazalo, da ni prava. Že listi iz Nemčije so povendarjali, da nam je potreba dobrih razmer do Srbije, a naša diplomacija išče sedaj opore v stari Turčiji. Nekateri nemški listi pričovedujejo na dolgo in široko, kako trdna opora bi nam bila Turčija zvezana z Bolgarijo. Kdor količkaj pozna razmere, takoj uvidi, da vse to ni nič, a za naše diplome bi bil to gotovo »vspeh«.

Odhod nadvojvode Franca Ferdinanda z Angleške.

V nedeljo dne 30. m. m. je zapustil naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand London in Angleško, kjer je bil več časa gost angleškega kralja.

Zopet škandal v Italiji.

Veliko poslancev bivše italijanske poslanske zbornice je osumnjenih, da so se o priliki vprašanja o državnem monopolu glede življenskega zavarovanja dali od zavarovalnih družb podkupiti.

Dne 8., 9. in 10. t. m. se vršijo v Bosni dopolnilne volitve za 12 srbskih

mandatov, ker so se prejšnji odpovedali. Tri stranke se bodo trgale za teh 12 poslancev. Največ upanja ima stranka advokata Dimovića, katero podpira tudi valda, ker bo Dimović potem skušal doseči delazmožnost bosenskega deželnega zaborovanja. Kakor je videti do sedaj, se mu bo to tudi posrečilo.

Odkritje oficirske zarote v Sofiji.

Iz Sofije je došlo v Belgrad nujno poročilo, da je razkrila policija veliko oficirske zarote proti kralju Ferdinandu. Zarota je bila sklenjena takoj po odhodu kralja Ferdinanda iz Bolgarske. Zarotniki so hoteli kralja Ferdinanda in njegovo rodbino prisiliti, da takoj zapuste za vedno Bolgarsko. Več oficirjev je bilo že aretiranih, a policija ne more zvedeti od njih ničesar natančnega. —

Domace in razne vesti.

65-letni cesarjev jubilej se danes slovesno praznuje v celi državi. V ta namen so bile sinoči lepe razsvetljave.

Tudi naša dežela ni zastala za drugimi. Z dežele nam ravnokar poročajo, da so na mnogih krajinah bile tesi lepe razsvetljave. Topiči so pokali, umetni ogonji so šigali v zrak in veselo pritrkovanje z zvonovi se je razlegalo naokoli. — V Gorici je bila razsvetljava bolj šibka, a to iz vzroka, ker se ni naznanih meščanstvu pravočasno, da se namejava napraviti razsvetljava. Lepo so bila razsvetljena deželna poslopja, nadšk. palača, mestni magistrat in še nekaj drugih hiš. — Ob 7. uri zvečer je priredila mestna godba obhod po mestu. Svetilke so nosili mestni egnjegasci. Godba se je ustavila pred poslopjem c. kr. glavarstva, pred knezonadškofski palačo in pred stanovanjem goriškega župana. — Danes so imeli razni šolski zavodi sv. maši v spomin 65-letnega vladanja cesarjevega. Po raznih zavidi pa se bodo nocoči vršile razne patriotske slavnosti. — Vojaštvo pa nič ne praznuje tega jubileja in danes so vojaki šli na vaje kakor druge navadne dneve. — Raz urednih, šolskih in drugih poslopij in raz cerkvenih stolpov vihrajo danes zastave. Šole imajo danes presto.

8. decembra, t. j. na praznik Brezmadežne bo na Kestanjevici izpostavljeni Najsvetejše od 6. ure zjutraj do 6. zvečer. Ob štirih popoludne bo slovenska pridiga, nato ob ugodnem vremenu procesija z Najsvetejšim ter litanje z blagoslovom. Pobožni častivci presv. R. T. so vladivo povabljeni.

Predstojništvo.

Blagoslovilje nove deželne vojaške bolnišnice. Danes dopoludne ob 10. uri se je vršilo slovesno blagoslovilje nove deželne vojaške bolnišnice, ki leži v novi lepi ulici Adelaide Ristori, ki se odcepi s Tržaške ceste nasproti tovarni Žveplenka na levo v polje. Uhod v bolnišnico je bil slavno odet. Vihrate so deželne in cesarske zastave. Že red 10. uro so se jeli zbirati na dvorišču bolnišnice mnogoštevilni odlični vabljenci, katere sta sprejemala štabna vojaška zdravnik dr. Kapper in dr. Deindina. Med navzočimi smo opazili zastopnike vojaških oblasti, potem zastopnike okr. glavarstva, sodnije, davkarije, slovenske, italijanske in nemške gimnazije, realke, ženskega in moškega učiteljšča, pošte, železnice, potem zdravnik, zastopnike veteranskega društva, nadalje so bili navzoči deželni poslanci in vsi deželni odborniki z deželnim glavarjem, mnogi državni poslanci, mestni župan, višji dež. uradniki itd. Prisotne so bile dame očiljenih deželanjanvenikov. Vseh navzočih, vabljencev je bilo okoli 200. Razen imenovanih je bila navzoča tudi delegacija vojaštva od vseh v Gorici garnizuirajočih branž vojakov z vojaško godbo na čelu z namestnikom princem Honorem in dr. Leopoldom, mestni župan Rebek in nekem številnim svetnikom.

Vojška godba je zasvirala tri teme cesarsko pesem, katero so navzoči edkriti poslušali. Kmalu nato se je pripeljal raš prevziveni knezonadškof, in po običajnih pozdravilih se je začela blagoslovitev bolnišnice in kapele, katero je opravil naš prevziveni knezonadškof ob obilni assistenci duhovščine. V tem času so si vdeleženci ogledovali krasno in v vsakem oziru uzorno sezidano in urejeno bolnišnico. Bolnišnica je razdeljena v tri paviljone, od katerih služi prvi za urad in kuhinjo, drugi za navadne bolnike, tretji pa za nevarne bolne in za bolnike, ki so oboleli na natezljivih boleznih. Ogledali smo si nekaterе sobe, in reči moramo, da so v vsakem oziru uzorne. Vsega poslopja od znotraj si nismo mogli ogledati, ker leže bolniki v sobah. — Vseh bolniških postelj je 139 za navadne bolnike, 15 za nevarne in natezljive bolezni. — Po blagoslovitvi jebral naš prevziveni knezonadškof sv. mašo v lepi kapelici. Med sv. mašo je svirala vojaška godba. Pri sv. maši so sedeli v prvih vrstah tržaški namestnik princ Hohenlohe, korni poveljnik feldcaigmajster Leitner in deželni glavar dr. Faidutti. Za njimi so sedele dame, potem drugi. — Po sv. maši in blagoslovu so se vdeleženci podali na dvorišču pred pročelje prve zgradbe, kjer je prečital govor v imenu deželnega odbora deželni glavar dr. Faidutti **samo v nemškem jeziku**. V svojem govoru je najprej pozdravil visoke odlične goste in se je nadalje spominjal s toplimi besedami prejšnjega deželnega odbora, ki je dal sezidati to krasno bolnišnico. Nadalje je izrekel zahvalo vsem, ki so sodelovali pri zgradbi ter jo tako lepo izvršili.

Deželni odbor — je reklo — je nalač pripravil to slavnost na današnji dan, da s tem pokaže on in celo goriško-gradiščanska dežela neomejeno udanost in zvestobo do našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., ki ravno danes praznuje svoj 65-letni vladarski jubilej. Prosil je navzočega kornega poveljnika, naj izreče našemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu v imenu dežele iskreno zahvalo, da je dopustil, da nosi veličastna nova zgradba njegovo ime. H koncu je presil navzočega cesarskega namestnika, naj sporoči našemu presvititemu cesarju neomejeno udanost in zvestobo prebivalcev goriško-gradiščanske dežele, nakar je pozval navzoče, naj zaklječijo trikrat živo na presvitlega cesarja, kar se je tudi navdušeno zgodiло nakar je godba zasvirala cesarsko pesem. Nato je poprijel za besedo cesarski namestnik princ Hohenlohe, ki se je zahvalil deželnerju glavarju za govor in objabil, da sporoči na Najvišje mesto izraz udanosti goriško-gradiščanskega ljudstva. Potem je reklo med drugim, da goriško-gradiščanska dežela ni mogla na lepši način praznovati 65-letnega cesarjevega vladarskega jubileja kakor ravno z zgradbo te bolnišnice. Prejšnji deželni odbor, ki je zgradil to samaritansko hišo, je umeval želje našega blagega cesarja, ki sedi že 65 let na krmilu naše države v splošni blagor državljanov, ki nam ohranja ljubi mir, ki po očetovsko storbi za nas. Upam, da tudi sedanji deželni odbor bo dober naslednik prejšnjega in da bo tudi on skrbel za nove samaritanske naprave. — Potem je govoril še korni poveljnik feldcaigmajster Leitner, ki se je v imenu vojaštva zahvalil deželnom odboru, ki je zgradil tako lepo bolnišnico in jo izročil vojaštvi. Zahvaljuje se vsemu dobremu in patriotskemu ljudstvu goriško-gradiščanske dežele, ki je pripomogla do zgradbe te hiše. Zahvalil se je prevziveni knezonadškofu, da je osebno blegoslovil novo zgradbo in kapelo. Enako se je žalival cesarskemu namestniku za osebno navzočnost kakor tudi vsem prisotnim vabljencem. Povdrial je zvestobo na šega vojaštva do presvitlega cesarja, ono vojaštvo, ki je za našo blagajno domovino pripravljeno vsakost končana in gostje so se razšli katu

omenjeno podjetje. Na razstavi imeli smo priliko videti velikansko izbero blačilnega blaga tako za gospode, gospe in nedorasle. Cene, ki so bile razvidne na različnih oblekah, pričale so, da nudi podjetje tudi v sedanjem času denarnem času nabaviti si oblačilo za primerno malo denarja. Kakor smo izvedeli od podjetnika samega, bo omenjena razstava slav, občinstvu prosta na ogled skozi cel mesec december. Za prihodnjo nedeljo bude razstava izdatno razširjena stem, da se razstavijo novi oddelki podjetja. Kakor zadnjo nedeljo obeta se tudi za prihodnjo vsem obiskovalcem razstave velik užitek, ker je cela prireditev strokovno mojstrsko sestavljena, vrhu tega pa je odlikovan vsak obiskovalec razstave z slitkom, ki mu služi za prost vstop v kinematograf Central Bio. Listki, ki so bili razdeljeni v nedeljo, so porabni za kinematografsko predstavo v soboto dne 6. t. m. od 3.-6. ure.

Drobfinice.

Banketni govor predsednika Zedinjenih držav po telefonu. Trgovinska zbornica v Ročestru je povabilna na banket predsednika Zedinjenih držav

Wilsona, ki pa ne more priti na banket in je zato sporočil, da hoče udeležence telefonično pozdraviti. Vsak udeleženec banketa, 600 jih bo, dobi na svojem sedežu dve telefonski pripravi in bo čul Wilsonov govor iz daljave 1000 milij.

Ivan Bednárik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce štev. 6

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rè št. 9
v GORICI.

Prodá

se v Št. Petru tik postaje Vipavske železnice hiša s pol njive zemlji, pripravna za vsako obrt. Na Volčidragi kmečka hiša z zemljisčem in vinogradom ali brez. Poizvá se pri Andrej Uršiču, Volčjadraga.

FRANC MLEČNIK

ulica Vetturini št. 3

priporoča svojo krojaško-delavnico slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno prečast duhovščini za napravo talarjev, površnikov itd. itd.

Litajte in čodite se!

Neverjetno!

700 kosov samo za K 4:20!

1 ura, znamka "Anker" natančno idoča pozlačena (jamstvo 3 leta) s pozlačeno veržico, 1 moderna kravata iz svile za gospoda, 3 fine nosne rute, 1 eleganten prstan z brillanti za gospoda, 1 zbirka za gospe sestavljena iz ene perle za gospe, 1 par zapaste, 1 par uhanov, 1 lepo škatlico za toiletto, 1 par lepih gumbov s 3% zlatom double, 1 usnjata denarnica, 1 eleganten album s svetočnimi slikami, 3 drugi elegantri predmeti, primerni za mladino ali pa za starejše ljudi, 20 potrebnih kosov za dopisovanje in potem še 500 predmetov, potrebnih v vsaki družini. — Vse skupaj, všeči tudi uro, ki je sama toliko vredna, se pošilja proti naprej poslanemu denarju samo za K 4:20 iz eksportne dunajske centrale

P. Lust, Krakovo.

Ako blago ne ugaja se denar vrne. — Riziko je izključeno

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na voglu železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 3-3 od 3-12 metrov dolge in 3-12 colov debele.

„Ljubljanska kreditna banka“ podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana. podružnice: Celje, Črnuč, Sarajevo, Split, Trieste

Vloge na knjižice po $4\frac{3}{4}\%$, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz - valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.

„William Cooks & Brother“ in domačega izdelka.

Fasone elegantne, blago trpežno, cene solidne.

J. Drufovka

GORICA, Gosposka ul. 3 nasproti „Monta“.

